

ІМЕННИК, ПРИКМЕТНИК, ДІЄСЛОВО

Тиждень 9 “Твоя Україна”, урок 45

Обладнання і матеріали: підручник “Українська мова та читання” (автор Г. Остапенко) с. 67, роздрукувати [зображення Мовознай](#), роздруківки [“Намалюй образ і запам’ятай”](#), [“Вірш «Уікенд»”](#), резинка (еластична тасьма).

УВЕДЕННЯ В ТЕМУ

1. Бесіда-мандрівка до володінь її Величності Мови

Сьогодні ми з вами помандруємо до володінь її Величності Мови. На нас чекає летючий корабель — сам золотий, щогли срібні, вітрила шовкові. Полетимо — нижче неба, вище землі. Щоб не заблукати, візьмемо з собою мудрого Мовознай.

Ось і таємничий острів. Височіють гори, синіють ріки, ліси зеленіють. Он і місто видніється. Ваблять до себе чудові палаци, височіє розкішний замок. Біля височенної брами — сторожа. Щоб увійти, треба поміркувати і зробити припущення.

Запитання до дітей

- Чому слова згрупувалися у три групи? Що в них є спільне?

Діти виконують вправу 20 на с. 67 підручника. Учитель вислуховує припущення дітей.

2. Робота з правилом (див. с. 67 підручника).

Добре, що нашою подорожжю керує Мовознай. І на кожне запитання в нього є відповідь. Нумо прочитаємо правило і звіримо з нашими припущеннями.

Запитання до дітей

- На які запитання відповідають слова у першій групі? Другій? Третій?
- Яку роботу слова кожної групи виконують у нашому мовленні? Навіщо вони потрібні?
- Яку назву ви обрали б для всіх слів першої колонки, другої, третьої? (*Варіанти відповідей дітей — назви, називайки, прикраси, прикрашайки, описи, дії, справи*).

Учені-мовознавці назвали ці групи слів так: іменник, прикметник, дієслово.

- Яка частина кожного з цих термінів допомагає нам зрозуміти, що він означає?

Іменник — імена (назви), дієслова — дію, прикметник — прикмету (ознаку).

Учитель записує на дошці назви частин мови.

Діти пригадують запитання, на яке відповідає іменник. Учитель підписує його на дошці під назвою частини мови, пропонує дітям спробувати поставити запитання до кожного слова з першої групи слів-іменників (див. вправу 20 на с. 67). Учитель читає слова, а діти промовляють запитання.

Аналогічно виконуємо завдання з прикметником та дієсловом.

ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМИ**1. Творча вправа “Намалюй образ і запам’ятай”**

Як добре, що ми відчинили браму й назустріч нам поспішають частини мови. Хто це так поважно ступає попереду? Вітаючись, знімає капелюха і ввічливо запитує: “Хто?”, “Що?”. Мабуть, Іменник.

А це хто — з пензлем і фарбами в руках, убрана в гарну і яскраву сукню? До гостей звертається “Який? Яка? Яке? Які?”. Надає всьому неповторних ознак, розфарбовує все, що потрапляє на очі. Ім’я цієї частини мови — Прикметник.

А ось і Дієслово. Воно завжди кудись поспішає. Воно не може без дії, тому в кожного допитується: “Що робив? Що робиш? Що робитимеш?”.

Учитель пропонує створити образи частин мови. Роздає всім учням аркуші, розділені на три частини. Учні виконують завдання (див. роздруківку “[Намалюй образ і запам’ятай](#)”).

2. Фізкультхвилинка “Резиночка-стрибало-запам’яталочка”

Усі діти стають у резинку. Учитель повільно називає слова, що належать до різних частин мови. Діти вистрибують із резинки, коли чують слово — частину мови, про яку домовляються заздалегідь.

3. Виконання вправи 21 (див. с. 67 підручника). Діти працюють у парах — записують іменники в зошит.

4. Гра “Ловить іменник”

Закріпити вміння правильно ставити запитання до іменників можна за допомогою гри. Учитель кидає м’яч і називає іменник, дитина ловить і називає правильне запитання до нього.

Потім проводимо гру навпаки. Учитель називає запитання “хто?” або “що?” — дитина каже слово. Ведучими можуть бути всі діти по черзі.

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Читання [вірша “Уїкенд”](#) Григорія Фальковича.

Запитання до дітей

- Що незвичного в цьому вірші?
- До якої частини мови належать майже всі слова у вірші?
- Чи все було зрозуміло?
- Чи можна скласти вірш, де були б тільки прикметники? Чому?

2. Вправа “Мій день”.

Діти описують свій день, використовуючи тільки дієслова.

3. Вправа “Кумедна назва” (робота в групах)

Підготовча робота. Заздалегідь виріжте зі старих газет і журналів назви статей, де є іменники, прикметники, дієслова. Покладіть вирізані слова в окремі конверти чи файли

і роздайте дітям. Учні створюють цікаві заголовки для майбутніх статей або смішних новин. Після того, як цікава назва створена, діти можуть вигадати відповідну їй історію.

ВАРІАНТИ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

1. Виконати завдання з робочого зошита "[Тренажер з правопису](#)" (частина 1, с. 32).
2. Написати про вихідний день сім'ї іменниками або дієсловами.
3. Гарно та охайно написати вперемішку дієслова, прикметники та іменники на окремому аркуші (не менше 20 слів). На наступному уроці обмінятися завданнями й виписати слова в три колонки за частинами мови.

Урок підготувала й провела **Ольга Коваленко**, школа "Соняшник", м. Київ